

15. april — dan jugoslovanskih železničarjev

Po prvi svetovni vojni so bile razmere delavskega razreda v Jugoslaviji obupne. Zlasti na železnici je bilo nezno, saj zanje ni bilo nikakršne socialne zakonodaje. Da bi stvar vzeli v svoje roke, so 15. in 16. decembra 1918 ustanovili splošno železničarsko organizacijo za Jugoslavijo, že naslednja skupna konferenca slovenskih, hrvaških in srbskih železničarjev, kjer so razpravljali o zedinjenju deželnih organizacij v centralno železničarsko organizacijo Jugoslavije, je združevala 49.000 železničarjev. Prav tako so sklepali tudi o spomenici, ki naj bi jo predložili železniškemu ministru. Sklenjeno je bilo, da vsaka pokrajina predloži posebno spomenico, vendar naj zahteve medsebojno soglašajo. Tako so slovenski železničarji predložili svojo spomenico, ki

je vsebovala vse zahteve glede urejanja osemumega delavnika, zvišanja mezd nekvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter določitev draginskih blokad. Pogajanja z vlado so se začela 6. oktobra 1919 in napredovala zelo počasi. Po dajših preprih so sicer podpisali Protokol sporazuma, vendar ga vlada ni hotela izvajati. Seveč. Ministrstvo je izdalo osnutek novega službenega reda, ki je kljub ponatu cen še znižal dotedanje zaslužene pravice, zanjčarjem odvzel vse pravice, zanjčarjem v Protokolu sporazuma. Generalna stavka je postala neizogibna, odkrito so jo napovedali železničarji v svojem glasilu za 15. april 1920. leta. Dvajset, ponekod pa tudi osemnajst dni je več kot 50.000 onomih in močno organiziranih železničar-

jev stalo proti nasilju in brezpravnosti, ki so ji bili izpostavljeni vsi delovni ljudje Jugoslavije. 15. aprila opolnoči je izbruhnila ta mogočna stavka v vsej Jugoslaviji, ki so jo solidarno takoj podprli rudarji, kovinarji in tekstilci, kasneje pa ves delavski razred.

V Ljubljani se je delavstvo zbralo na Zaloški cesti, da odkoraka v mesto in da tam pokaže solidarnost z železničarji. Reakcija se je odločila za orožje. Zandarji so zaprli Zaloško cesto, demonstranti pa so se deloma zapori izognili in skušali priti v mesto čez travnike za Ljubljano.

Delavcem v železniškem gospodarstvu ob prazniku naše iskrene čestitke!

Prišlo se je streljanje na množico, ki se je razbežala, nato pa kljub temu po raznih poteh prišla do hotela Slon, kjer je bilo kratko zborovanje. Na Zaloški pa so obležale žrtve reakcije — 14 mrtvih in 75 ranjenih.

Čeprav je bila stavka zadušena v krvi in je delavstvo doživelo poraz, je bila vendarle važna spodbuda za nadaljnje delavsko gibanje, saj je v njej prišla do izraza popolna organiziranost in enotnost železničarjev in enotnost ter solidarnost delavskega razreda vse Jugoslavije.

S. G.

Občinska skupščina in družbenopolitične organizacije

Zgodovinska noč na Čebinah

V zgodovinski noči od 17. na 18. april 1937 je bil na Čebinah prvi Ustanovni kongres komunistične partije Slovenije. Ustanovni kongres KPS je pomemben dogodek na poti, ki jo je prehodilo delavsko in komunistično gibanje na Slovenskem v tisočletnem boju za svojo osvoboditev. V manifestu, ki so ga sprejeli udeleženci ustanovnega kongresa KPS, je zapisano, da je »za rešitev slovenskega naroda edina pot v združevanju vseh demokratičnih sil, ki jim je pri srcu usoda slovenskega naroda«, da je »slovenski delavski razred kot najbolj zaveden, napreden in organiziran del slovenskega naroda zgodovinsko odgovoren za njegovo prihodnost«, da si »slovenski narod lahko zagotovi svoj obstoj in demokratični razvoj le v skupni borbi enakopravnih narodov Jugoslavije« in da je »jamstvo mednarodnega miru in zaščita malih narodov v kolektivni obrambi vseh ogroženih narodov proti fašizmu«.

S temi ugotovitvami in bojnimi gesli, naperjenimi proti fašizmu in domačim reakcionarnim krogom, je delavski razred Slovenije pod vodstvom svoje komunistične partije zavestno prevzel nase odgovornost za usodo in prihodnost slovenskega naroda. To odgovornost je v polstoletnem delovanju, zlasti v času najtežjih dni narodnoosvobodilne borbe in poveljne graditve socialistične samoupravne družbe, nadvse častno izpolnjeval.

Ko se danes po petdesetih letih oziramo na pretekla desetletja, ugotavljamo, da je KPS (ZKS) šla skozi različna obdobja: od ilegalne, opozicijske, elite, kadrovske, leninistične partije, do partije na oblasti in zveze komunistov kot vodilne in idejno politično osveščene organizacije z jasno opredeljenimi cilji. Ta pot je bila izredno težka, zahtevna, odgovorna, posuta s številnimi žrtvami, ovirami, kriznimi stanji, ki jih je KPS (ZKS) mogla in znala uspešno prehoditi — na čelu s tovaršem Titom — katerega petdesetletnico prihoda na čelo Komunistične partije Jugoslavije praznujemo tudi v letošnjem jubilejnem letu.

Čas, v katerem danes živimo in delamo, je izredno težak in zahteven. Gospodarska kriza in družbeni protislovja zaostrejo vsa področja družbenega dela in življenja. Ta kriza postavlja pred ZK in celotno družbo novo — dosiikrat še nepoznano družbeno situacijo — postavlja izzive in nove pobude, s katerimi se moramo, hoteli ali ne, soočiti v vsakodnevnem delu in življenju. Kongresi ZK, še zlasti 10. kongres ZKS, so odprli številna vprašanja in nakazali perspektivo za prenovno in razvoj slovenske in jugoslovanske družbe. Ta perspektiva je zlasti v hitrejšem socialističnem razvoju, v oživiljanju gospodarske rasti, dvigu proizvodnje, v ustvarjanju večjega dohodka, nove vrednosti v večji gospodarski učinkovitosti v izvozu proizvodov, storitev in znanja, v hitrejšem prestrukturiranju gospodarstva, razvoju drobnega gospodarstva, uvajanju delitvenih razmerij, opiranju na lastne sile, znanje in tehnologijo. Perspektiva je v kakovostnejšem delu, dvigu produktivnosti, večji poslovnosti, načrtni razvojni politiki, enotnem jugoslovanskem trgu, učinkovitejši naložbeni politiki in izboljšanju kadrovske strukture zaposlenih delavcev ter kreptivi samoupravnega položaja delavcev.

Za naš nadaljnji razvoj je bistvenega pomena uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije z jasno razvojno perspektivo, ki bo temeljila na uvajanju in uporabi znanja, sodobne tehnologije, kibernetike, računalništva, robotike, laserske tehnike, itd. Naš cilj ne more biti le preživetje, komunisi hočemo več, hočemo učinkovito, usvarjalno, ekonomsko interesantno socialistično družbo, hočemo družbo razvitega socializma, ki bo zmogla bitka za 21. stoletje. Komunisi moramo neprestano naš svet spreminjati, zato moramo storiti vse za naš nadaljnji razvoj. Za doseg tega pa je potrebno več idealizma, ambicij, poguma in iniciative ter splošne mobilizacije. ZK je ta čas na težki preizkušnji, ki jo mora izboriti kot boreča se partija. Čeprav mnogi dvomijo v moč in sposobnost ZK za odpravo kriznih gospodarskih in družbenih razmer, je treba jasno in glasno povedati, da se ZK ni umaknila v kot, zato mora vsak računati z našo prisotnostjo in z akcijo vseh tistih, ki so za razvoj socialistične samoupravne skupnosti.

Izhod iz zaostrenih protislovij družbenega razvoja je odločilno povezan s prenovno ZK, njeno demokratizacijo, z obnovo njene revolucionarnosti in ustvarjalne moči. Uspešen bo le, če se bomo komunisti pri svojem delu ravnali tako, kot smo se dogovorili na naših kongresih. Tedaj tudi rezultati ne bodo izostali.

Praznovanje obeh jubilejev jugoslovanskega in slovenskega delavskega gibanja bo zato delovno, usvarjalno, kvalitetno, času in razmeram primerno.

Ivan KUHAR,
predsednik OK ZKS

8. APRIL 1987
6. ŠTEVILKA
BREZPLAČNO
XXVIII. LETNIK

Mestna SKUPNOST

glasilo szdl ljubljana moste-polje

Znani poslovni rezultati gospodarstva občine v letu 1986

Služba družbenega knjigovodstva je zbrala podatke iz zaključnih računov OZD gospodarstva občine v letu 1986 in izdelala zbirni pregled za celotno gospodarstvo. Primerjava občine z mestom Ljubljana in SR Slovenija kaže, da smo v gospodarstvu občine dosegli nadpovprečne finančne rezultate.

Gospodarstvo občine je v letu 1986 doseglo 545.000 milijonov din celotnega prihodka, kar je 96 odstotkov več kot v predhodnem letu in 13 odstotkov več, kot so organizacije planirale. Rast celotnega prihodka je večja, kot je bila dosežena v mestu Ljubljani (90%) in SR Sloveniji (94%). Istočasno se je povečala ekonomičnost poslovanja, saj so OZD na enoto proizvoda zmanjšale znesek porabljenih sredstev. Tako je bila v občini dosežena nadpovprečna 133 odstotna rast dohodka (Ljubljana 120%, SRS 121%) in 131 odstotna rast čistega dohodka (Ljubljana 218%, SRS 217%). Po posameznih področjih dejavnosti je bila rast dohodka največja v organizacijah s področja financ in drugih poslovnih storitev, kmetijstvo in gradbeništvo, medtem ko je industrija, ki ustvarja polovico dohodka gospodarstva, dosegla 131,6-odstotno rast dohodka.

Doseženi finančni rezultati so bili sicer doseženi v pogojih visoke inflacije (rast cen življenjskih potrebščin v letu 1986 je bila 96-odstotna) vendar pa je bila istočasno dosežena tudi realna rast. To potrjuje podatek, da so industrijske organizacije v lanskem letu naredile realno za 5,1 odstotka več kot leto prej. Ta ugodna stopnja rasti fizičnega obsega industrijske proizvodnje je tako preseгла resolucijsko načrtovano 4-odstotno rast kot tudi rast, doseženo v Ljubljani (2%) in Sloveniji (1,9%). Še zlasti je zadovoljivo, da so se ob istočasnem povečanju proizvodnje zaloge blaga zmanjšale za 8 odstotkov.

Pomemben dosežek gospodarstva občine je tudi zmanjšanje zneska izgub nominalno za 30 odstotkov, kar ob visoki inflaciji pomeni še večje realno zmanjšanje. Z izgubo so zaključile poslovanje štiri organizacije združenega dela občine, ki zaposlujejo 2,3 odstotka vseh zaposlenih in ustvarjajo 2,5 odstotka celotnega prihodka gospodarstva.

Število zaposlenih se je povečalo za 2 odstotka, kar je več, kot smo načrtovali z resolucijo za leto 1986. Kljub temu ugotavljamo, da se je produktivnost dela v primerjavi z rastjo družbenega proizvoda povečala za okoli 2 odstotka.

Povprečni osebni dohodek na zaposlenega v občini je nominalno porastel za 129 odstotkov, kar ob omenjeni rasti cen življenjskih potrebščin pomeni tudi realno rast. Vsak zaposlen v gospodarstvu občine je leta 1986 prejel povprečni osebni dohodek v višini 127.224.— din, kar je več od republiškega in manj od ljubljanskega povprečja.

Manj ugodne rezultate kot na drugih področjih pa smo v občini dosegli na področju zunanjetrgovinske menjave. Gospodarstvo občine je namreč po podatku Narodne banke Slovenije v letu 1986 izvozilo za 18.231 milijona din blaga (indeks 92), od tega 84% na konvertibilno področje (indeks 97). Tako nismo namesto 8-odstotne rasti konvertibilnega izvoza dosegli niti realiziranega izvoza v letu 1985. Kot smo ugotavljali že med letom, se je potrdilo tudi na koncu leta, da so novo uveljavljene sistemske spremembe na področju ekonomskih odnosov s tujino bistveno spremenile pogoje poslovanja organizacij izvoznice. Preprosto povedano — združeno delo je prodajalo svoje blago tam, kjer je zanj več iztržilo — to pa je bilo v letu 1986 domače tržišče.

JANKO KRAMŽAR

● S SKUPNEGA ZASEDANJA ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE

Napisati, kaj bo v Toplarni storjenega letos

Na skupnem zasedanju vseh treh zborov naše občinske skupščine 25. marca so delegati kar polovico dve uri trajajoče seje namenili »mestnim« zadevam, če tako označimo teme, katere so bile pred nedavnim izvršene tudi na (dnevni red zborov občinske skupščine. Gre namreč za poročilo, kako rešujemo problematiko onesnaževanja okolja v Ljubljani in kakšni so programi odzov na tem področju v letošnjem letu. Obravnavali so tudi naložbeno dejavnost v Ljubljani, s posebnim poudarkom na prestrukturiranju ljubljanskega gospodarstva. Naši delegati so tudi, čeprav šele po burni razpravi in z nekaj glasovi proti sklenili, da bodo v mestni skupščini podprli osnutek odloka o začasnem plačevanju prispevka za izredno vzdrževanje in obnavljanje komunalnih objektov in naprav skupne rabe v Ljubljani. Če bo mestna skupščina sprejela ta odlok, bomo dvajset mesecev za ta namen prispevali od bruto osebnih dohodkov 0,47 odstotka.

Živahno je bilo tudi pri obravnavi programa nalog in ukrepov s področja varstva okolja, ki so jih pripravili ozdi za letošnje leto.

● Končno so le zapele lopate v podhodu pod železniško progo

Predstavniki krajevne skupnosti Moste so obiskali kraj desetletja načrtovanega in težko pričakovane podhoda pod železniško progo (v podaljšku Proletarske ulice), kjer so se dela slednjic le pričela v začetku marca 1987. Občanke iz obeh strani proge so povedale, da je to najlepše darilo, ki so ga morale dobiti za 8. marec, saj je posledje upanje, da bodo svoje otroke kmalu varneje vodile v vrtec in osnovno šolo v Zeleno jamo.

Slika in tekst: MG

Naš izvršni svet je ob tem predlagal, naj se v letošnji program vključi Toplarna Moste s točno navedenimi nalogami, ki naj bi jih opravili letos. Takega mnenja je bilo tudi predsedstvo naše OK SZDL, le da je obenem menilo, da je treba v ta program zapisati še ukrepe delovne organizacije Vodovod Kanalizacija, in sicer glede centralne čistilne naprave v Zalogu. Naši delegati so ta stališča prenesli v zbor mestne skupščine.

Glede na sklep zbora krajevne skupnosti 25. februarja so

delegati na tokratnem zasedanju poslušali tudi obrazložitev predsednika našega komiteja za urbanizem, gradbeništvo in varstvo okolja Staneta Mikuža o poteku usklajevanja med krajevno skupnostjo in njimi v zvezi z ureditvenim načrtom MS 8 Zgornji Kašelj. Na skupnem sestanku, ki je bil 20. marca v tej krajevni skupnosti (poleg predstavnikov komiteja in KS so bili navzoči še predstavniki Zavoda za izgradnjo Ljubljane, mestnega komiteja za komunalno gospodarstvo, promet in zveze, Zavoda za družbeno planiranje Ljubljane in Papirnice Vevče), so se dogovorili, da pripombe in stališča strnejo v dve skupini: prva naj bi zajela vse tiste naloge, ki naj bi se reševale sporazumno in za katere je osnova sprejet ureditveni načrt, v drugo pa so vključili pripombe na sam načrt. Stane Mikuž je podrobneje poročal o tem, katere pripombe je bilo mogoče upoštevati in katerih ne.

Več pripomb so delegati imeli tudi na osnutek odloka o priznavalnih in o družbeni skrbi za udeležence NOV in drugih vojn, vendar so ta dokument z vsem povedanim kljub temu sprejeli. Na aprilski seji skupščine pa ga bodo obravnavali kot predlog.

D. J.